

GENT DEL MASNOU

Butlletí Gent del Masnou 3a època núm. 361, març del 2018

No som aquí per buscar un somni, nosaltres som el somni.

Muriel Casals 1945-2016

Finques Puig sl

Compravenda - Administració - ASS. jurídica

Mossèn Jacint Verdaguer, 14 · El Masnou
Tels. 93 555 10 60 / 17 61 · Fax 93 555 28 90
www.fiquespuig.net · info@fiquespuig.net

FINQUES MESLLOC
LLIGOÑA CAYETANO

T/ 93.555.69.03

www.meslloc.com

Sant Miquel, 23 - 08320 el Masnou -

Tallers Masnou

G.Oliveras Taller Multimarca

Àngel Guimerà, 14, el Masnou (Ocata) Tel. Fax 93 540 31 57 · genis.oliveras@gmail.com

Recollida del vehicle a domicili · Cotxe de substitució gratuït · Manteniment de motocicletes i vehicles clàssics. Servei ITV 100%

JORNADA PORTES OBERTES DIJOUS 19 D'ABRIL A LES 18

Escola bressol

El Petit Vailet

A partir de 4 mesos

MATRÍCULA PER AL CURS 2018-2019

ENS AGRADARIA SER L'ESCOLA BRESSOL

DELS VOSTRES FILLS!

Ventura i Gassol, 29, el Masnou

www.petitvailet.com · 93 555 57 11

Equip de Redacció:

Joan Camps - Joan Casals - Joan Muray - Esteve Pujol - Lluís Valls

Portada: Muriel, dos anys amb tu.

Disseny i muntatge: Taller de publicitat.

Publicitat: 93 555 80 06

Imprimeix: Jobagraf.

Tiratge: 3.500 exemplars.

Paper ecològic de 90 g.

Edita: Gent del Masnou
Dipòsit legal B. 29.758-87

GENT DEL MASNOU

Dr. Agell, 9
08320 El Masnou
93 126 82 20

gentdelmasnou@gmail.com

www.gentdelmasnou.cat

L'entitat **Gent del Masnou** no es fa responsable, necessàriament, del contingut dels articles signats pels seus col·laboradors.

El repartiment d'aquest butlletí als socis es fa amb el suport de l'**Ajuntament de la Vila**.

T'AGRADARIA CANTAR EN UNA CORAL?

Vols venir a cantar a la *Coral Xabec*? Hi tens lloc com a tenor, baix, soprano o contralt. Vine a *Gent del Masnou* a provar la veu qualsevol dimarts a 2/4 de 10 del vespre.

Qui canta, els seus mals espanta!

Editorial

RECORD VIU

El 14 del mes passat es van complir dos anys de la tràgica desaparició de la malaguanyada Muriel Casals, aquella dona que sota una capa d'aparent fragilitat amagava una fermesa i qualitats humanes de ferro forjat, investida d'un poder de lideratge inqüestionable que la van convertir en una peça fonamental en el procés català cap a la plena sobirania.

En ocasió del senzill record que li dediquem des d'aquest espai editorial, i atès que ens hi reconeixem i sentim interpel·lats per moltes de les premonicions i frases que la Muriel va pronunciar durant la seva llarga i fecunda trajectòria cultural i política al servei del país, considerem oportú de manllevar-ne algunes de les més pregoades, plenament vigents en les circumstàncies actuals:

...Farem tots els esforços per anar-hi tots junts, en un únic pla nítid, amb terminis clars i sota tres condicions: unitat de tots els partits, urnes de les quals surti un mandat clar i independència, si és el que la majoria dels ciutadans així ho expressa.

Recordar que treballar pel futur sobirà, treballar per la independència del nostre país ens fa molt feliços esperant un futur millor i vivint un present exaltant. Convinceu a tothom que encara tingui dubtes que val molt la pena aprofitar l'oportunitat que tenim. És la campanya de la nostra vida.

Volem un país on la cultura no hagi de demanar permís per sobreviure. Volem un país on sigui el parlament quin model educatiu vol.

Catalunya és una nació i té dret a decidir el seu futur. Els que no volen aquesta premissa s'han exclòs ells sols. Hi ha hagut, però, partits capaços de sumar, i això és una multiplicació de les nostres forces.

Malgrat els temors i les amenaces, els ciutadans de Catalunya hem decidit que la democràcia és el nostre camí. No en coneixem cap altre, i junts estem fem el camí cap al nostre futur. Sí, i sí: no en tinguem cap dubte. Amb normalitat i democràcia, donarem satisfacció a l'opció que dignament ens correspon.

La causa de la independència de Catalunya no es contra res ni contra ningú. És a favor d'una vida millor per a tots.

Serem invulnerables si estem junts, no hi ha tribunal que ens tombi"...

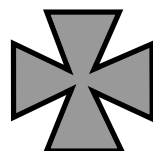
Per cloure aquest editorial reproduïm la frase tal vegada més emblemàtica del seu llegat:

No som aquí per buscar un somni, nosaltres som el somni.

El President

Sumari

EDITORIAL.....	3
BÚSTIA OBERTA.....	5
CRÒNIQUES <i>Esteve Pujol</i>	5
GENT AMB GENT <i>Montserrat Prats i Camps</i>	6
MONESTIRS <i>Joan Maresme Duran</i>	8
VIVÈNCIES <i>El refugi de l'Alemanya Pep Parés</i>	9
ODI PROVOCAT VERSIS ODI TOLERAT <i>Joan Camps</i>	10
SOM <i>Oriol Lugo</i>	11
HISTÒRIES DE LA VILA <i>Joan Muray</i>	12
DITES I PERSONATGES POPULARS (43) <i>Albert Vidal</i>	14
GAIREBÉ TOT AIXÒ ÉS VERITAT <i>Carles Maristany</i>	15
EL SUBMARÍ MALAÏT <i>Josep Condeminas</i>	16
PARLEM DE LLIBRES <i>Pere Martí Bertran</i>	18
50 FETS HISTÒRICS DE CATALUNYA <i>Jaume Clotet i Lluís Valls</i>	18
TEATRE CAPITAL <i>Rosa M Isart</i>	20
POESIES DE JOSEP VENDRELL.....	20
GENT DEL MASNOU INFORMA.....	21
LA PUNTA DE LA LLENGUA (94) <i>Esteve Pujol i Pons</i>	21
ARRAN DE SÒL <i>Pledebut</i>	22
LA CUINA DE L'ANTÒNIA <i>El Cullerot</i>	22
CONVOCATÒRIA ASSEMBLEA DE GDM.....	24

FARMACÈUTICS DEL MASNOU

24 hores al seu servei FARMÀCIA DE GUÀRDIA

La farmàcia de guàrdia serà oberta 24 hores seguides.
De les 9.30 del matí a les 9.30 de l'endemà.

-- Març 2018 --

1	dijous	Ocata
2	divendres	Riera
3	dissabte	Fàbregas
4	diumenge	Fàbregas
5	dilluns	Dominguez
6	dimarts	Aymar
7	dimecres	Ocata
8	dijous	Riera
9	divendres	Fàbregas
10	dissabte	Viamar
11	diumenge	Viamar
12	dilluns	Aymar
13	dimarts	Ocata
14	dimecres	Riera
15	dijous	Fàbregas
16	divendres	Viamar
17	dissabte	Dominguez
18	diumenge	Dominguez
19	dilluns	Ocata
20	dimarts	Riera
21	dimecres	Fàbregas
22	dijous	Viamar
23	divendres	Dominguez
24	dissabte	Aymar
25	diumenge	Aymar
26	dilluns	Fàbregas
27	dimarts	Viamar
28	dimecres	Dominguez

Setmana Santa

St. Josep

29	dijous	Riera
30	divendres	Riera
31	dissabte	Riera

S e t m a n a s e t e

-- Abril 2018 --

1	diumenge	Riera
2	dilluns	Riera
3	dimarts	Fàbregas
4	dimecres	Viamar
5	dijous	Dominguez
6	divendres	Aymar
7	dissabte	Ocata
8	diumenge	Ocata
9	dilluns	Viamar
10	dimarts	Dominguez
11	dimecres	Aymar
12	dijous	Ocata
13	divendres	Riera
14	dissabte	Fàbregas
15	diumenge	Fàbregas
16	dilluns	Dominguez
17	dimarts	Aymar
18	dimecres	Ocata

Horaris de les farmàcies del Masnou

	De dilluns a divendres	Dissabte
Aymar (Maricel) Almeria, 14 · 93 555 03 81	9.15 - 21	9.15 - 14
Domínguez (Est. Masnou) Enamorats, 2 · 93 555 59 36	8 - 20.30	9 - 13.30
Fàbregas Navarra, 68 · 93 555 19 79	9 - 13 i 16.30 - 20	9.30 - 13
Ocata JFKennedy, 5 · 93 555 33 08	9 - 20.30	9 - 20.30
Riera (Club nàutic) J.Llimona, 22 · 93 555 08 55	9 - 20.30	9 - 20.30
Viamar C Prat de la Riba, 23 · 93 555 04 03	9 - 20.30	9 - 14

h o c r e c f a n t à s t i c a p a s t a f e m i a d i c h t o u r n p a s t a f e m i a d i c h t o u r n c o l a n o b e r t a r a c a r c o l d a m b e s t i c d a

Les cartes de la Bústia Oberta cal que portin: nom, cognoms, adreça, núm. del DNI i signatura de l'autor i **es publicaran amb el nom i cognoms** de l'autor o inicials. **En cap cas** no es publicaran cartes amb pseudònim. L'extensió **no excedirà de 1.500 caràcters, espais inclosos**; en cas contrari, la Redacció podrà abreujar-les o rebutjar-ne la publicació. Gent del Masnou **no es fa responsable** del contingut de les cartes. Seleccionarà les que siguin d'interès general i no mantindrà correspondència amb els seus autors.

CABLES EN EL CARRER

Fa un mes pel carrer Sant Felip van passar un altre cable més (ja n'hi ha vuit d'enganxats a les façanes). Els operaris treballaven tan malament que el cable ha quedat pengim-penjant davant de les cases. A més, com que aquest carrer té un tram amb patis davanters, no sabien on enganxar-lo i en

van fer rotlles i els van deixar penjats de les façanes.

En el poble, hi ha moltes cantonades amb rotlles penjats i així s'hi passen els anys, sense que ningú no se'n preocupi.

Fan la sensació als vilatans que l'Ajuntament no es cuida de res.

Montserrat Valdeperas Roig

AVÍS ALS SOCIS

Benvolguts socis,

En relació a les targetes Master Card que, al seu dia, la Caixa de Catalunya va oferir al col·lectiu de socis de Gent del Masnou, validades com a targeta de crèdit i, alhora, utilitzables com a carnet de soci de Gent del Masnou, les quals disposaven d'unes condicions molt avantatjoses (sense comissions d'obertura i manteniment i amb una bonificació del 0,10% a favor de l'entitat), hem d'informar que, a causa de l'absorció de la Caixa de Catalunya per part del BBVA, les condicions especials d'aquestes targetes han deixat de ser vigents.

Per aquest motiu, tots els socis que són titulars d'aquestes targetes poden optar per la seva continuïtat, en el benentès que serà sense gaudir dels avantatges abans esmentats, o bé procedir a donar-les de baixa si així ho consideren oportú.

Per a qualsevol dubte poden adreçar-se a la Junta Directiva el dimarts, el dijous o el dissabte, de 18 a 20 hores, al local social.

Cordialment,

La Junta Directiva

Cròniques

DIUEN QUE L'AMOR VENIA AMB TAXI

Esteve Pujol i Pons

Sí, sí, l'amor venia amb taxi, però no va arribar!

L'obra de teatre del Grup Rauxa, de Gent del Masnou, sí que va arribar ben puntual.

Riure és una de les millors teràpies per als nostres mals espirituals, vull dir psicològics, i fins i tot per als físics. Aquesta obra, no pas novella, de Rafael Anglada, dirigida i adaptada per Francesc Fàbregas, ens va fer riure sanitosament al vespre del dissabte 10 i a la tarda del diumenge 11 de febrer. Ha estat una obra valorada i molt representada i elogiada des del 1959, quan es va estrenar a Barcelona. No s'ha fet vella perquè la necessitat de comicitat és perdurable i clàssica.

Gràcies a tots els qui hi va treballar i col·laborar. Continueu fent-nos riure, si us plau, que en els temps que corren no en podem pas perdre l'ocasió.

Deixo constància dels intèrprets per a la història, petita, però sempre gran, del teatre masnoví: Laura Roig (*Emília*), jove promesa; Cristina Gomila

(*Serafina*), no cal fer-ne més elogis perquè ja els ha rebuts tots; Cristina Sagré (*Infermera*), el que val per a una Cristina val per a l'altra, que per alguna cosa són mare i filla!; Guillem Vidal (*Albert*), una altra nova possibilitat oberta; José A Fernández (*Martí*), vell conegut a la casa i prou eficient; Ramon Raventós (*Recomanat*), amb un paper que li escau com l'anell al dit; Josep Ducat (*Taxista*), immensament genial,

infinítament expressiu, com sempre; Carme Duran (*Vidua Rosselló*), infinitament genial, immensament expressiva, com sempre; Carina Gómez (*Ella*), paper curt, però se'n va sortir... malgrat no haver agafat el taxi.

Fins i tot ens va ploure la veu del Quico Rossell des de dalt d'un pal de telèfons! Esperem la propera, Francesc, ja que volem passar-nos-ho bé, malgrat i tot i malgrat tothom.

Montserrat Prats i Camps 69 anys. Coordinadora de l'Assemblea Nacional Catalana al Masnou

A força de coincidir en un grup i sovint amb una persona, hom pot arribar a creure's que ja la coneix. Una regla que no s'acompleix sempre i en el cas de la Montse n'hem trobat l'excepció: una dona que a la distància curta aclapara amb la mirada, t'arrossega en les seves vivències i amb la seva generositat t'implica en les seues idees. Malgrat que fa més de quatre anys que ella és el cap de l'Assemblea Nacional Catalana del Masnou, hem volgut entrevistar-la indagant l'origen i les causes del seu tarannà solidari, combatiu i necessàriament activista.

Explica'ns! Qui est tu? Qui és la Montserrat Prats i Camps?

La pregunta quasi ho explica tot: sóc una barreja dels Prats i dels Camps! És que jo vaig tenir uns pares excepcionalment enamorats, eren ben grans i encara s'agafaven de la maneta en el sofà de casa, al tren, al cinema i passejant, com si fossin uns adolescents platònics admirant-se l'un a l'altre apassionadament. Val a dir també que al llarg de la vida les influències més positives i motivadores s'han anat impregnant en mi de manera gradual: jugant al carrer, al col·legi, al cinema, a les feines...M'he format i he après molt dels qui m'apreciaven o m'estimaven. Però també d'aquelles persones que són distants fins als antípodes. És que amb voluntat de diàleg i empatia no importa que l'interlocutor sigui coincident o discrepant.

Parla'ns de la infantesa; on la vas viure?

Vaig néixer a Gràcia al carrer de Verdi. De ben petita jo era un trasto, massa bellugadissa, que feia anar de corcoll el professorat del Col·legi de la Santíssima Trinitat del barri, una escola de caire religiós només per a noies davant del cinema Verdi. No teníem pati, i jo era poc estudiosa, amb una alegria interior ansiosa de veure quina en podia fer per passar-m'ho bé. No em calia gaire atenció per seguir les classes, ja que, en arribar els exàmens, entre el que havia assimilat escoltant i el que m'esforçava era capaç de sortir-me'n i aprovar. En general, m'ho passava bé a l'escola, no tenia especials preferència per a cap

assignatura: m'agradava el francès, entenien bé les matemàtiques, el que em matava era haver d'estar quieta seient en el pupitre... —en aquest punt s'atura tanca els ulls uns instants i, en obrir-los, afegeix— Déu-n'hi-do les coses que ens feien aprendre: als catorze anys tenia una bona cal·ligrafia i escrivia a màquina, dominava la gramàtica castellana, podia prendre notes amb taquigrafia, el francès m'agradava i havia aprovat el primer grau de tenidoria de llibres: allò dels as-sentaments comptables per partida doble.

Vas començar a treballar molt jove; t'hauria agradat continuar estudiant?

Era el pa que s'hi donava amb les noies, ja era molt per a una filla de treballadors fer els estudis de comerç; si hagués fet el batxillerat com el meu germà, probablement m'hauria inclinat per una carrera de lletres. Aleshores el pare conduïa una camioneta de repartiment de la Casa Baltà, una botiga de robes i moda que hi havia a la plaça de Catalunya de Barcelona, amb la seva recomanació vaig començar de meritòria al departament de comptabilitat.

Al cap de dos anys em va sortir la possibilitat de treballar a Assistència Sanitària Col·legial; pagaven més i la feina de comptabilitat era quasi la mateixa. Allà el meu cap i director fou Josep Espriu, germà del poeta. Com que era un home que s'absentava sovint per viatges o vacances, aleshores quedava de cap de comptabilitat i apoderat l'insigne Salvador Espriu, sí,

sí!, vull dir el , i , que era enrevessat i esquerp com ell sol! Es passava hores tancat al despatx, sempre fixat sobre la llibreta on escrivia amb lletra molt petita. Una vegada em van manar que li portés el llibre de firmes, vaig trucar tímidament a la porta del despatx i ell, absort, seguia escrivint sense aixecar el cap; en això vaig obrir la porta i en veure'm va increpar-me "Què vol ara vostè?", "Li porto la firma d'avui!" vaig respondre, i ell mirant-me furiós exclamà "Senyoreta, m'ha trencat ben bé les oracions!"... i mira que jo ara no soc gens tímida, però en aquella ocasió vaig quedar-me que no sabia què dir... Aleshores el pare treballava a l'Autoescola del RAC i va avisar-me d'una vacant al departament de Gestoria, allà vaig millorar notablement el meu sou.

Canviar de feina per diners, no et feia perdre amics?

Els amics es noten, perquè siguin lluny o prop sempre hi són... sortosament mai no he estat sola del tot; potser jo interioritzo molt l'aventura de viure, això em conforma i soc feliç amb poca cosa; tinc l'agenda farcida de coses que haig de fer, però valoro molt l'atzar del dia a dia; el més inesperat i el més sorprenent estimula la meua felicitat interior; fer el que vull fer em fa lliure i, com més em costa de fer-ho, és més gratificant encara. Al RAC hi havia un bon ambient de feina, va ser aleshores quan vaig pensar que podia ampliar els meus estudis i vaig començar el batxillerat a l'Acadèmia Prat de la Rambla de

Catalunya i, en aprovar-lo, se'm va despertar la dèria de ser infermera; però al meu home, per una mena de gelosia i, donada la fama d'emòlics que hi havia entre metges i infermeres, no li feia gaire gràcia..., segur que l'hauria convençut, però, per no discutir, ho vaig deixar córrer.

Així que et vas rendir per amor! No se't va ressentir el teu feminisme?

El feminisme encara era excepcional, però la meua fixació era dominant i, aleshores amb 21 anys em vaig casar sense cap mena de recança per part meua. Però mai no és tard; quan ja tenia tres fills i vivíem aquí al Masnou, em va tornar l'ansia i vaig treure'm el títol d'auxiliar d'infermeria i, just havent aprovat, vaig enviar la instància de sol·licitud de plaça a l'Hospital de Sant Pau en una crida de cent places vacants... va passar un any i, quan ja donava per fet que no m'admetrien, em van contractar. Mai no vaig tenir la recança de pensar que hauria pogut ser infermera; a l'hospital teníem sovint cursos de formació per als auxiliars que ampliaven el ventall de coneixements mèdics, la qual cosa estimulava la meua autoestima professional, amb l'avantatge que els auxiliars teníem i manteníem un major contacte amb els malalts. Van ser 22 anys a Respiratori i Cirurgia Toràcica i els 15 últims anys fins, a jubilar-me, a l'àrea d'incubadores i cures intensives de nounats... *—s'ha quedat en silenci, probablement fent una retrospectiva del seu passat professional, i resumeix tot seguit—*: Les vivències en un hospital són impagables, és inevitable el contacte amb malalts i familiars i, tot i mantenint la capacitat de distanciar-te'n, no sempre pots evitar la implicació en el patiment, però a la vegada també t'enforceixen l'esperit per als moments difícils que cal encarar en la pròpia vida.

Des de quan ets al Masnou?

Jo estava embarassada del tercer fill, i el meu home des dels quatre fins als divuit anys havia viscut a Cuba. La parella de la seva mare hi treballava d'enginyer, fou a l'època de Batista president i hi va viure tota la revolució; per a ell Fidel Castro era un heroi. Nosaltres

aquí amb dos fills i jo embarassada no ens n'acabàvem de sortir i fou quan vam optar per emigrar a Cuba; allà a la gent, per petit que fos el sou..., de menjar no els en faltava mai.

Érem al 1975 quan vam demanar el permís a Fidel, i vam donar-lo per fet i, com que allà no hi fa fred i nosaltres estàvem de lloguer, ens ho vam vendre quasi tot, fins i tot la roba d'hivern. Però vet aquí que a Franco se li va ocórrer de morir-se; aleshores el cònsol de Cuba, fent un tomb, ens va negar el visat dient-nos: *Si dejamos entrar a todos los españoles se nos hundiría la isla*; i al gener del 76 ens denegaven definitivament la residència a Cuba.

El disgust va ser gros. Vivíem provisionalment a casa la sogra; i arribà el tercer fill, per això soc al Masnou, aquí els lloguers eren més assequibles. Vam llogar un pis del carrer Veneçuela al cul d'Ocata. No sé què hauria passat a Cuba, però li haig d'agrair a Franco que es morís tan oportunament.

Una etapa complicada, oi? Com us en va sortir?

Cada fill m'ha marcat un punt i a part imposant-me un esforç més; i, havent-ne parit tres, sí que tinc records que van i venen. La vida no és un camí de flors i violes, però les tragèdies fan tombs inesperats; vet aquí un exemple: el meu home va morir d'un càncer de pulmó quan els meus fills emancipats ja havien marxat de casa... Però abans de tot això vam viure una experiència alligadora i molt divertida: l'any 1987,

per circumstàncies que no venen al cas, ens vam separar, però al cap de set anys ens vam retrobar havent llimat tot allò que ens havia separat i vam refer les nostres vides amb una plenitud envejable. Malauradament la seva mort va ser inevitable, però els tres fills i cinc nets que tinc són un premi impagable d'haver estat junts aquells últims tretze anys.

Com has arribat a l'ANC?, per altrisme, per activisme o ambició política?

D'ambició cap i en cap sentit; compromís en la percepció humanista de la vida sí. No aspiro a salvar el món sencer, però mantinc l'afany i la complaença per millorar l'equitat i la justícia de l'entorn social que m'envolta en tot allò que estigui al meu abast. En bona part soc la coordinadora de l'Assemblea per una successió dinàstica inversa *—en aquest punt la Montse se'ns posa a riure del seu propi sarcasme i justificant-se aclareix—* Al Masnou no ens vam constituir com a associació local fins al 2012. Aleshores la coordinadora era la meua filla Gemma, que ha estat fent una tasca immensa, però la dedicació excessiva va costar-li la separació, els espais de llibertat en parella es fan molt carregosos quan un es converteix en llast per a la realització individual de l'altre. Al cap de dos anys la Gemma va haver de deixar-ho i d'acord amb el grup vaig acceptar de bon grat fer-me'n càrrec jo; sabia on em posava; però, com que estatutàriament no havia de durar més de tres anys, per molta feina

que em donés, m'hi veia amb cor. Properament hi haurà eleccions a la nostra territorial i el meu mandat de quatre anys ja haurà acabat; però, passi el que passi, estaré al servei de l'Assemblea fins que es dissolgui per haver assolit la República Catalana. Però també necessito un respir per atendre les obligacions pròpies: cuidar la mare, que ja té una edat, i ajudar amb els cinc nets. També tinc afeccions: en una conferència que va donar l'Armand de Fluvià a Gent del Masnou em vaig deixar captivar per la genealogia i tot seguit vaig inscriure'm a la Societat Catalana de Genealogia. M'he passat moltes hores a Cabrera de Mar i he visitat els pobles d'origen revisant els arxius dels jutjats municipals i rebuscat l'o-

rigen i ubicació de les vides dels meus avantpassats; el meu arbre genealògic de besavis i rebesavis el tinc molt complet. Les coses no passen per casualitat, precisament vaig descobrir que un rebesavi que era ebenista en el segle XIX havia treballat a les drassanes del Masnou.

Com veus el futur de Catalunya?

El futur de Catalunya és molt engrescador, som molta gent que estem disposats a defensar el que vam votar l'1-O i volem que es compleixi el mandat del 21-D... D'il·lusionats ho estem, però al mateix temps preocupats per la repressió de l'estat espanyol vers els independentistes.

D'alguna manera aconseguirem treure

de la presó els qui han tingut la valentia de seguir el mandat del poble. La feina feta des del 2009 no ha de quedar en un racó; trobarem la manera d'aconseguir l'anelhada república, sempre d'una manera pacífica... No ens rendirem!

Monestirs

Joan Maresma Duran

Fins fa uns anys, es discutia molt la divisió entre la cultura humanística i la cultura científica. Es deia que la divisió era, tal vegada, una fatalitat lingüística: les dues cultures tenien vocabularis diferents. Es calculava que es distanciarien tant que cap comunicació no seria possible entre totes dues. Ni per metàfores. Els seus codis, simplement, no combinaven...

La separació, irreversible per a alguns, no va esdevenir; i avui totes dues cultures conversen a Internet fent servir el llenguatge universal dels impulsos electrònics. Però va romandre una divisió que separa faccions irreconciliables: economistes d'un costat i de l'altre lidien amb els mateixos números, analitzen els mateixos factors, reben la mateixa informació... En fi, fan servir el mateix vocabulari –només en canvien l'estil– i veuen i preveuen coses diferents.

El món de la ciència econòmica, com tots els mons, està subdividit –potser– entre humanistes i els qui ho són menys –en un principi, tothom ho és, vull pensar...–, que divergeixen i no es posen d'acord en les seves pressuposicions ni en les seves receptes. No és el llenguatge el que els separa i sí el valor relatiu que donen a la vida humana: el prin-

cipi de totes les equacions per a uns, només una estadística per als altres.

L'opció neoliberal –suposo– no és necessàriament una manifestació de misantropia. I alguns afirmen que és solidària per la més egoista de les raons: les fundacions, per exemple, no paguen impostos –o en paguen molt menys– i ofereixen serveis on els estats no arriben –o això és el que ens venen. No obstant, una civilització que sacrifica les persones pel "mercat" –no sé amb exactitud què vol dir aquesta paraula– impersonal i amoral no és exactament el millor ambient en el qual les persones que tenen fills els volen veure créixer. O això imagino.

Diuem que a l'Edat Mitjana, quan Europa s'enfonsava en la intolerància religiosa i en l'obscurantisme, quan els reis no sabien llegir, va ser en els monestirs on la cultura clàssica va sobreviure... –potser és un mite que es pot matisar i

explicar millor. L'Església va ser al mateix temps flagell i refugi i, al final d'aquella època, l'antídoto mateix, ja que les tenebres es van dissipar una mica amb el Renaixement.

No sé si serveix aquest paral·lisme entre l'Església i l'economia i les ciències socials, amb els seus dogmes i heretgies. Però el que passa avui, amb aquest pensament neoliberal que domina el planeta –és com un dogma triomfant que sembla etern i del qual una minoria es beneficia– la humanitat s'encamina cap al desastre...

Tal vegada en els monestirs es va forjar el Renaixement... I em sembla que se'n necessita un altre... A nivell mundial.

PD. La tia Rosa en fa 89 el dia 16. Moltes felicitats. Vaig tenir la sort de veure els pares i els oncles i la família novament al gener. I passar una estona amb tots. Que, com sempre, és poca...

Vivències

Pep Parés

El Refugi de l'Alemaný

A vista d'ocell, des de ben amunt, veuríem un mar de muntanyes cobertes de neu. I, si ens hi anéssim apropant, algunes taques més fosques esdevindrien boscos nevats. I si afinéssim més l'objectiu, apareixeria una cabana ben definida entre els arbres. És el Refugi de l'Alemaný, al bell mig de la natura blanca. Situat a França, i a prop de l'estació de Vallter 2000. Les terres frontereres sempre han viscut històries intenses d'anades i vingudes; de persecucions, fugides, captures i contraban.

Aquest enclavament és a tocar de les runes de l'antiga Barraca de l'Alemaný, que servia per vigilar el moviment del maquis i possibles fugits d'ambdós cantons (republicans espanyols, jueus d'Europa, perseguits per la justícia, estraperlistes...).

El Refugi de l'Alemaný és obert tot l'any. La norma de la gent de muntanya fa que hi trobis coses que necessites i que tu hi deixis les que et sobren quan t'en vas.

Fa un parell de setmanes que ens hi arribàrem amb uns amics muntanyencs. Tots més experts i preparats que jo... Coses de l'edat i la forma!

La pujada amb raquetes de neu va ser dura per a mi. Tretze quilos a l'esquena i un fred i un vent que et feien anar de cantó. Però, quan arribes a l'objectiu, l'esforç sempre compensa. Els altres companys, més avesats que jo en aquesta mena de travesses, m'anaven esperant: és l'esperit de muntanya.

Tot just arribar al refugi, recollírem llenya seca de l'entorn per mantenir el foc encès mentre hi fóssim. Calia procurar que els propers visitants tinguessin dins de la cabana la mateixa llenya que nosaltres hi havíem trobat. També és l'esperit col·laboratiu de muntanya! Semblava que aquest espai seria tot sencer per a nosaltres sols, però van aparèixer cinc xicots francesos al capvespre. Eren un guia i quatre muntanyencs que resseguien aquests paratges. Tot i tenir sempre el foc encès, no aconseguírem apujar la temperatura per damunt d'un grau sobre

zero a l'interior. Suficient per poder fer vida normal ben abrigats. La llum d'Endesa ens arribava de les espelmes que coronaven ampolles buides. Joc d'ombres amunt i avall i alguna enlluernada amb el frontal que dúiem.

El sopar amb salsixes i torrades, formatges, embotits i vi ens va reanimar del tot. Aviat es creà una atmosfera càlida –francesos inclosos– i el menjar es repartí per totes bandes. Converses creuades en francès i català que, enriquides amb un bon rom cremat, feien que tots ens entenguéssim d'allò més. Les cançons d'Edith Piaff, Georges Moustaki, Jacques Brel, Charles Aznavour, Serrat, Lluís Llach, etc., van inundar l'espai. El guia francès era fill d'una barcelonina del mercat de Sant Antoni i d'un gavatxo. Son pare no va voler que aprenguéssim el català i ara ell es delia per expressar-s'hi. I no ho feia pas malament. Parlàrem dels nexes històrics d'aquestes terres, d'Occitània i Catalunya i dels trobadors que repartien

cançons, llegendes, balls i tradicions molt més abans que hi hagués fronteres tan definides. Fins i tot potser ho feien en aquest mateix indret! Aquestes vivències de muntanya sempre són reconfortants. Tan allunyades de la vida quotidiana com retingudes a la memòria dels bons moments. Entre tanta senzillesa de mitjans, era sorprenent veure com el guia francès batia nata, feia un pastís de xocolata i ens cruspíem unes postres ben refinades. C'est la France!

A fora la lluna ens permetia veure-hi prou bé. Quin silenci, quina calma! La terra tal com ha estat sempre en aquest racó de món! Set graus sota zero i al llit! El sac de dormir esdevé el refugi personal, l'espai on arraulir-te. L'endemà s'apropaven les fortes tempestes anunciades. Arribàrem a Setcases acompanyats d'una intensa nevada. Unes hores més tard el Pirineu quedaria col·lapsat. Belles imatges a la retina, les cames enfortides i el cap ple de bons records. Merci, Miquel, Tolo, Xavier, Fede, Miguelín i Javier.

ODI PROVOCAT VERSUS ODI TOLERAT

Joan Camps i Ortiz

La paraula *Odi* en català no significa exactament el mateix quan la traduïm al *Odio* espanyol. La semàntica catalana ens diu que és un **sentiment profund de malvolença o aversió envers algú** i la castellana afirma que és una **aversión hacia alguna persona o cosa cuyo mal se desea**; penso que l'odi català, sent un sentiment, no té efectes si no se'l provoca, mentre que l'odi castellà comporta el desig de fer mal a una persona o també a alguna cosa. Així s'entén la frase de Rajoy dient *me gustan los catalanes porque hacen cosas* i una de les coses que fem, mal li dolgui, és parlar i escriure en una llengua pròpia, odiada històricament i mil vegades prohibida des de Felip V fins al feixisme de Franco del

qual és producte directe el partit més corrupte de l'estat i el menys votat pels catalans. No és, doncs, estrany que l'Albiol es baralli amb l'Arrimades a veure qui fa millor l'ús del 155 per trepitjar el català, si és possible, amb més contundència que la del rebesavi de Felip VI i el general Franco junts.

Ja sé que sembla una exageració, però seria bo preguntar-ho als pares catalans, illencs, valencians, gallecs i bascs que per raons professionals o familiars viuen en altres autonomies del territori espanyol. O és que allà on governen el PP, Ciutadans o el PSOE els ofereixen una escola pública on es vehiculen totes les assignatures en l'idioma autonòmic matern, i en arribar al batxiller obtenen el domini d'ambdues llengües, la dels pares, un dret inalienable, i l'obligada constitucionalment que consagra el deure de *hablar en cristiano*? Confio que el lector hagi visualitzat el sarcasme! Tots sabem que els illencs, valencians, gallecs i bascs, en no imposar-se la immersió lingüística, la llengua pròpia rentada al safareig del partidisme constitucional els ha fet perdre més d'un llençol a

cada bugada.

L'aversió és inherent a la persona humana; Caïn assassinant Abel anticipava l'odi extrem dels parricidis més execrables de la història. Segons el relat bíblic, *Caïn nasqué després de l'expulsió dels seus pares del , per això , quan va néixer Caïn va experimentar per primera vegada els dolors de part. Al cap d'un temps, i tingueren l'altre fill, . Caïn es dedicà a l' mentre que es dedicà a la . Un dia van fer una ofrena a : Caïn va oferir els primers de la seva i Abel va oferir els millors del seu . Déu va preferir l'ofrena d'Abel, i Caïn, en veure's rebutjat, va tenir gelosia i va matar el seu germà. Segur que entre Caïn i Abel hi havia disquisicions irreconciliables, però si Déu suprem no s'hagués immiscit enmig del seu conflicte, probablement sense la seva cooperació necessària, hauria apaivagat l'odi irrefrenable de Caïn i evitat la mort violenta d'Abel. La ira de Déu és semblant a l'odi venjatiu dels poders fàctics que sovint apaguen focs ruixant-los amb benzina.*

Recent informació mediàtica ens ha

recordat dues retrospeccions interessants; la primera del 2006 quan el Partit Popular presentà recurs d'inconstitucionalitat contra el nou Estatut aprovat en el Parlament de Catalunya i referendat per la ciutadania catalana, on el president Rajoy, valent-se del Tribunal Constitucional, en paralitzà els efectes sotmetent-lo a la passivitat dels seus membres, els quals van demorar la sentència fins al 28 de juny de 2010. Fou el 7 de novembre del 2007, enmig d'aquesta estratègia dilatòria inexcusable de quatre anys, quan Montilla, president de la Generalitat, advertia solemnement *de les greus conseqüències polítiques, a mitjà i llarg termini, d'una desafecció emocional de Catalunya cap a*

Espanya i les institucions comunes. Contudent afirmació, vana i cínica, d'un Montilla desmemoriat, quan Alfonso Guerra, president de la Comissió Constitucional, es vanagloriava dient textualment: *el Congreso se ha cepillado l'Estatut como un carpintero.*

Les desavinences són inherents a la condició humana i en conseqüència troben el brou de cultiu en tots els àmbits socials: la família, l'escola, el treball, el veïnat, els amics, el lleure... àmbits aquests on quotidianament es dirimeixen les controvèrsies sense gran dificultat; altra cosa és quan la maledicència es provoca interessadament entre els diferents grups i estaments socials massius amb ànim de lucre o ambició de poder. El futbol és un exemple d'exacerbació entre bàndols que causen cada setmana avalots tumultuosos d'altíssim risc dins i fora dels camps de futbol i que cada any causen alguna mort violenta. En la política i en el futbol massa sovint són les arbitriarietats les que extremen l'odi; la dificultat està a saber qui les provoca, qui les tolera i qui se'n aprofita.

Som

Com ho podem fer perquè siguem tots millor els nostres conflictes...

Oriol Lugo Psicòleg Clínic & Coach Executiu i Personal <http://owlinstitutpsicologic.com/>

COM SABER SI NO ESTIC BÉ

Principi de setmana, t'aiseques del llit i una sensació de cansament s'apodera de tu. Et costa vestir-te, pentinar-te i fer les teves rutines prèvies per anar a treballar o a estudiar. Encara que et prens la teva tassa de te, cafè, o beguda matutina, la pesadesa segueix estant molt present. Podríem dir que aquestes sensacions descrites són les que tots podem sentir sent un dilluns al matí. Però podem veure alguns trets que ens indiquen que una persona no està bé quan fa algunes d'aquestes accions:

1.- La primera acció que ens pot indicar si algú no està bé emocionalment té a veure amb com es relaciona amb el seu mirall. Sí, sembla una cosa banal, però el mirall té una gran importància en les nostres vides. És a través del reflex on podem contemplar com una persona es relaciona amb si mateixa. T'has fixat que hi ha persones a qui costa sostenir-se la mirada? Hi ha altres que ni tan sols s'atreixeixen a dir-se una cosa bonica o un comentari positiu sobre el seu físic. I fins i tot n'hi ha d'altres que quan es miren es jutgen i pronuncien comentaris despectius. Aquests són possibles indicadors d'una baixa autoestima.

2.- Com et relaciones amb la gent del teu voltant. Hi ha persones que tenen un "mal despertar". O així és com ho descriuen elles mateixes. Jo conec persones que quan es lleven no pots dirigir-los la paraula, ja que el fet que estiguin adormides pot fer que se sentin més irritables. Però si després d'unes hores segueix amb una actitud defensi-

va i irascible es senyal que la persona no està del tot bé. Quan estem molt estressats o estressades de vegades acabem traslladant el nostre malestar cap als altres. És una cosa inconscient en molts casos.

3.- Una falta d'higiene o de cura personal pot ser una marca que no ens trobem en un bon estat anímic. Més enllà d'un concepte d'educació o de mínims socials (de dutxar-se, arreglar-se, perfumar-se...), quan és un comportament estrany en la persona (no apreciat amb anterioritat), llavors podem entreveure que aquesta persona pot estar passant per un episodi de tristesa. Si trobem més elements com una apatia, plors, manca d'interès o motivació per l'oci, alteracions en el son i en la ingesta d'aliments, així com d'altres símptomes, podríem sospitar d'una possible depressió.

4.- Obsessió amb el telèfon mòbil: aquelles persones que el primer i l'últim que fan al dia és mirar fixament la pantalla del seu "Smart Phone". A nivell social aquest comportament comença a ser més reconegut, que no és igual que acceptat (ja que es pot veure com una falta d'educació, si estàs davant d'altres persones.). Encara que hi ha límits, quan aquestes són superades potser ens podrien indicar que existeix una addicció. Si la persona sent que és una necessitat i desfer-se del seu aparell li pot generar ansietat, llavors estem davant d'una possible problemàtica.

5.- Persones que rebutgen tot contacte social. Més enllà que tinguin una perso-

nalitat tímida o una manera de ser més reservada, hi ha persones que en alguns moments o etapes poden estar més recloses. Són homes o dones que poden rebutjar qualsevol pla social. És important remarcar la diferència que existeix entre dues situacions: quan és un moment de solitud escollit per decisió pròpia o quan és quelcom no escollit ni controlable per la persona. Si parlem d'una fòbia social, potser ens referim més al segon cas. Si és perquè la persona pateix de tristesa, ansietat, o per altres problemàtiques, ens referiríem més al primer cas. L'important és apreciar si són comportaments estranys en la persona. És a dir, si abans era habitual que el nostre amic o la nostra amiga sortís a sopar, a fer esport o a realitzar altres activitats d'oci, i ara es tanca a casa sense mantenir gairebé cap contacte, pot ser que estiguem davant d'una possible afectació.

Si t'identifiques amb alguns d'aquests elements o coneixes persones que els estan patint, no et preocupis, ocupa't. Hi ha moments en què els amics i amigues o familiars poden ajudar, però també és cert, que en altres casos és millor comptar amb professionals de la psicologia i del món terapèutic. No esperis, actual!

Envia el teu suport i escalf als nostres polítics empresonats a Madrid a través d'una carta. Es mereixen el nostre agraïment, ells són allà per nosaltres.

JORDI SANCHEZ
JORDI CUIXART
Centro Penitenciario Madrid V
Soto el Real, M-609. Km. 3,5
28791 Soto del Real
Madrid

JOAQUIM FORN
ORIOL JUNQUERAS
Centro Penitenciario Madrid VII
Soto el Real, M-241. Km. 5,750
28595 Estremera
Madrid

Històries de la vila

Joan Muray

Del GUNBERTUS (segles V a VIII dc) visigòtic a Torrent UMBERT

Aquest torrent masnoví té, segurament, el topònim més antic de la vila. Arrenca d'un nom visigot (1), el de *Gumbertus*, que donaria l'actual d'Umbert, en terres que en època medieval duien el nom de partides; aquestes estaven incloses dins l'anomenada «Partida de la Roca de Xeix».

Dels torrents, rieres i antics camins de la vila ja se n'ha parlat anteriorment en aquest butlletí (2), però ara, després de fer noves troballes al respecte, he cregut que calia dedicar-li un capítol sencer.

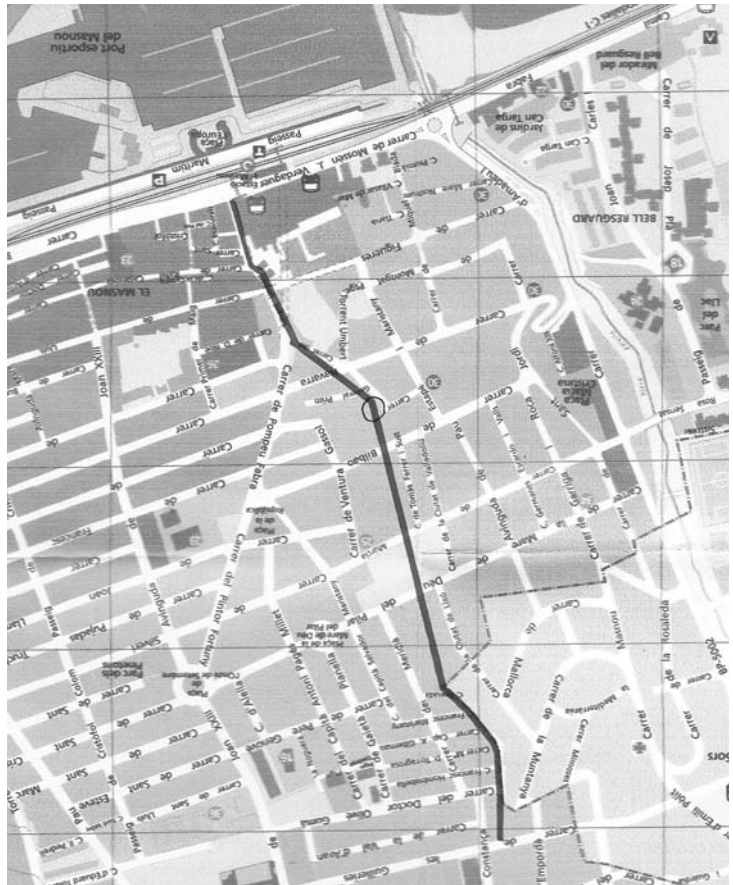
Abans d'entrar en matèria, crec que val la pena de fer un recull de tot el que se n'ha escrit, per així entendre millor el que vindrà després.

PARTIDA. Eren terres que hom posseïa en alou i directa senyoria, reminiscència de l'època carolíngia, quan es repariren les terres entre diversos senyors. Al Masnou hi ha diverses partides; la que ens ocupa és la ja esmentada «Roca de Xeix», que al segle XVIII pertanyia a un tal Fàbregas, la casa del qual ocupava un gran espai al turó de la roca de Xeix, dalt de tot de les *seixanta escales*, pujant a mà esquerra. Aquesta partida, per la part de ponent, arribava fins al torrent Umbert.

TORRENTS i RIERES. Tant les dues rieres que hi ha al terme del Masnou, la d'Alella i la de Teià, antigament quan no hi havia carreteres, servien de camins per anar a les poblacions ara veïnes d'Alella i Teia. Els torrents principals que davallen de les muntanyes vers la mar, són: Umbert, Vallmora, Xic, Riquers, d'Asa, etc.

ANTICS CAMINS. A més de les rieres esmentades, hi havia diversos camins principals, com: antic d'Alella, que es creuava als «quatre camins» (3) amb el que anava a Teià; el Camí del Mig, del qual encara es conserva un tros a la part de llevant, que després de travessar la riera de Teià continua vers Mataró. També hi havia el Camí de la Serreta i el Camí de la Plana, etc.

EL PRIMER TROS URBANITZAT.

Sector del plànol del Masnou, amb la trajectòria del torrent Umbert.

Aquest fou el que hi havia, fins ben entrat el segle passat, entre la sortida a mar del torrent, quan creuava el Camí Ral (ara N-II) i el carrer de Lluís Millet; a partir d'aquí només hi havia, de tant en tant, una masia. El torrent, des del carrer esmentat, era de sorra, i la primera masia que trobava era la de Can Mallafré, que antigament havia pertanyut a Can Xala (els Estapé i Maristany), després més amunt hi havia Can Llanés, i quasi al seu darrere hi havia una torre, que després fou la Granja San Francisco i després l'Hotel Vilamar. Ja des d'aquí i fins a passar pel costat de Can Sors (terme d'Alella), anava ja pel mig de camps i vinyes.

El sector urbanitzat corresponia, després del Camí Ral, als carrers: del

Pou, Sant Cristòfol i de la Catterra (4). Al de Lluís Millet, les cases eren més antigues d'aquest sector són de començaments del segle XVIII (5). A partir d'aquest darrer, ja porta el seu nom, tot i que creua, soterrat també, els carrers de: Lluís Millet, Rafael Casanova, Sant Cristòfol i del Pou.

Fins fa pocs anys només estava soterrat fins a la meitat entre el C/ Navarra i el de Lluís Millet; des d'aquí anava per sobre, travessava la carretera i pel mig d'un espai entre dues de les cinc cases que hi havia entre carretera i via, passava per sota la via del tren per mitjà d'uns túnels i cap a mar.

L'any 1967, quan eixamplaren la carretera, havent expropiat les esmen-

El torrent Umbert tal com era al sector entre l'actual c/ Navarra i Av. Pau Estapé i Maristany. Pintura a l'oli de Joan Pinós.

El mateix sector actualment.

I també en un dibuix de Josep Condeminas.

tades cinc cases, al lloc que hi havia per saltar l'aigua fou substituït per un embornal quadrat, que posteriorment desaparegué en canalitzar el torrent (en aquest lloc en angle recte) i i el feren desembocar a la riera d'Alella. Ara al lloc de l'embornal hi ha l'aparcament de l'estació del Masnou.

Quan eixamplaren el port esportiu fins a la riera d'Alella, canalitzaren també aquest sector, i el feren desembocar, per mitjà d'un angle recte, a l'esmentada riera. Fet amb tan mala traça que

Vista del tram entre els actuals carrers de Navarra i Lluís Millet. Al mig hi podem veure la masia de can Mallafré (antiga de Can Xala)

durant anys (i segueix igual), i a causa d'aquesta forma, totalment incoherent amb un corrent d'aigua, quan hi ha hagut fortes torrentades, ha inundat carrers i cases fins al C/. Rafael Casanova.

Perquè es pugui comprendre millor el recorregut del torrent, si més no al primer sector urbanitzat, ho il·lustraré amb una pintura (6) del lloc més bucòlic que tenia aquest torrent, al costat d'unes escales d'argila, que menaven del torrent al carrer de sobre, el de Pau Estapé i Maristany.

I ara seguirem fil per randa el recorregut del torrent, des de les primeres cases arran de Camí Ral, on antigament desembocava a mar, fins on naixia, un

terreny que ara està cobert d'habitages. Amb aquest recorregut tindrem sorpreses, sorpreses que no imaginava en començar l'estudi per a aquestes històries.

Ara, com he dit, està, pràcticament, canalitzat i soterrat, però fins a la segona meitat del segle passat, a partir del C/ Lluís Millet era de sorra i a cel obert. A partir d'aquest carrer, seguia pels carrers • Navarra • General Prim • Bilbao • Múrcia • M. de Déu del Pilar • Granada • F. Maristany • Cptà Antoni Gibernau Mesra Dolors Torregrossa • Francesc Hombravella • Dr Olivé Gumà • Vall d'Aran En aquest indret naixia, ara un carrer ple d'habitages, el torrent Umbert, al lloc anomenat:

• MATOVELLES • al SOT DEL BOU

Aquest indret es trobava a llevant de la masia de Can Sors, a la falda que baixa des del Camí Antic d'Alella o carretera del Cementiri (actual avinguda de Joan XXIII) fins a aquesta masia.

De «matovelles», que es devia trobar a l'actual carrer de les Guilleries, el torrent

Tros entre els carrers Rafael Casanova i Jacint Verdaguer (carretera)

seguia el recorregut assenyalat al plànol actual del Masnou, i travessava els carrers esmentats, fins a arribar a mar.

Ara, l'únic tros que conserva el seu nom és des del C/ Navarra fins al de Mn. Jacint Verdaguer (Camí Ral o N-II), travessant els carrers de: Lluís Millet, Rafael Casanova, St Cristòfol i del Pou. Les sorpreses que he esmentat són les següents:

- Entre els carrers de Múrcia i de la Mare de Déu del Pilar hi ha un solar sense construir (no en sabem el motiu), al fons del qual s'hi pot veure la canalització o registre del torrent.

- Al costat esquerre del carrer Meridià, entremig de dos carrers hi ha un espai per on el torrent encara va a cel obert, des d'una sortida canalitzada, petita, fins a un túnel per on continua.

- En aquest curiós indret entre cases, el que queda del torrent conserva les típiques vorades de canya que es fan sempre en llocs per on passa aigua.

- I també un mur de pedres de considerable dimensió, que devia ser l'antiga paret d'un hort, on a més es poden veure les restes d'una porta, tipus reixa, que seria l'entrada de l'hort.

Com veieu, ens pensem que ho sabem tot, però que, si fem un treball de camp, ens podem trobar amb sorpreses.

NOTES

1. Els visigots foren un poble germànic, de l'oest, que s'assentà en una part de la península Ibèrica entre els segles V i VIII dC.

2. En escrits d'aquest autor, així com de Josep Gutiérrez Camarós (núm. 33, octubre de 1989).

3. Aquests «Quatre Camins» ocupaven l'espai per on, més o menys, ara hi ha l'autopista.

4. Aquest carrer ha canviat sovint de nom, per la política i la guerra. En temps de la república es va dir de Rafael Casanova (com ara), després de la guerra fou *calle del 27 de Enero*. El nom de Caterna el conserva un passatge d'unes quantes cases, paral·lel al de Casanova.

5. Vegeu escrit a Gent del Masnou, novem-

bre de 1988, i al llibre Històries de la Vila... del Masnou. Joan Muray. Oikos Tau. Vilassar de Mar 1999.

6. Un bonic i interessant oli fet per l'amic pintor Joan Pinós i Ortensi, que a més ha estat qui em facilità un plànol del Masnou amb el recorregut (soterrat) del torrent, i amb qui vaig fer aquest recorregut.

Un tros on encara passa a cel obert, a prop del c/ Meridià.

Dites i personatges populars (43)

Albert Vidal

Per què diem... Que alguna cosa acaba com el rosari de l'aurora?

La dita pretén explicar que hi ha coses que per algun motiu –que fins i tot moltes vegades es veu a venir– acaben de mala manera, amb baralles, raons i conflictes.

El *rosari de l'aurora* era un costum practicat fa més d'un centenar d'anys i que consistia en el pietós exercici de resar col·lectivament el rosari a trenc d'alba per una comitiva de fidels que recorria els carrers de les poblacions. La majoria de vegades, a més, es cantava a plena veu. Els promotors d'aquesta rutina van ser els frares dominics com a devoció a la Mare de Déu del Roser. El rés se celebrava en dates principals, com ara el primers diumenges de maig i d'octubre, dies en què es commemora especialment l'advocació mariana del Roser.

Quan va celebrar-se per primera vegada la Diada de l'11 de Setembre l'any 1886 amb una missa a Santa Maria del Mar de Barcelona, a tocar

del Fossar de les Moreres, en record dels defensors de la ciutat morts durant la Guerra de Successió, que va acabar aquell mateix dia 172 anys enrere i va imposar l'absolutisme borbònic i l'abolició del dret públic català, alguns sectors republicans no van veure amb bons ulls que es commemorés la gesta amb una cerimònia religiosa, ja que creien que els actes havien de ser fonamentalment de tipus civil; la situació d'enfrontaments que va crear-se acabà amb la supressió del sermó, de caire catòlic evidentment, que havia de pronunciar el canonge de la Seu de Vic, Jaime Collell, arribat a Barcelona expressament per oficiar la solemne missa. La llavor de l'anticlericalisme s'havia estès arreu des de la crema de convents el 1835 amb motiu de la *bullanga* iniciada a Reus entre liberals i carlins amb el resultat de 21 morts. Per altra banda, la situació política

d'una Espanya en permanent conflicte durant el regnat d'Isabel II propicià un seguit d'aldarulls que havia de culminar el 19 de setembre amb la revolta anomenada *La Gloriosa*, la qual significà el destronament de la reina i el seu l'exili forçat des de Sant Sebastià el 30 del mateix mes, al crit d'*¡Abajo los Borbones! ¡Viva España con honra!*, i la posterior proclamació de la Primera República el 1873.

Pel que fa al *rosari de l'aurora*, es diu que a Reus un nodrit grup de republicans organitzaren una gran costellada davant l'hospital de Sant Joan el Divendres Sant, justament quan hi passava la processó amb el rés del rosari de matinada. Com era d'esperar, el fet provocà enfrontaments, batusses, cops i ferits, de manera que la celebració va acabar com el *rosari de l'aurora*.

Gairebé tot això és veritat

Carles Maristany

Imprudències (2a. part)

Acabem de despertar d'un son millor del previst. La nit ha estat freda però suportable; la foguera i la manteta han fet el seu paper en un cercle acollidor. L'albada es mostra amb un altre carés, el cel té un aspecte que presagia que no tindrem un dia bo per fer la resta del camí. Diuen els entesos: quan el dia neix, el fred creix. Entre tots fem un pronòstic verament descoratjador.

Però les torrades han sortit al punt i convidaven a sucuar-les a la llet calentona. Una picotejada a la capseta de les sorpreses barrejades de dolç i salat i comencem a aixecar el bivac. Ningú no ha fet cap comentari de l'ocorregut a les passades tarda i nit.

Ens posem en camí, no trobem cap dificultat, la pujada és costeruda però suportable. Quan albirem la casa refugi, fem el comentari que, si ahir haguéssim fet el doble de camí sense recular, hauríem arribat a la meta proposada.

Els averanys són dolents. El dia ha esdevingut fosc, fred, plujós i ja cauen volves de neu!... Però el refugi ens espera. Naturalment l'acolliment és fred, no hi ha ningú. Deixem les motxilles i sortim a fer llenya i omplir la cassola de neu ben pitjada (no sabem cap font propera a aquest indret).

Tallo branquillons amb la destal i veig foradets vermells a prop que s'amaguen a la neu. Miro les mans i hi veig una forta rascada; el fred ha insensibilitzat la pell i no he notat la ferida. El fred i la neu van a l'augment a passos gegantins.

Pleguem i busquem el recer dins del refugi. S'agraeix!

Buidem les motxilles i arregem el que serà el nostre llit. Una ràpida neteja prèvia no serà cosa a rebutjar i, abans de fer el dinar, està tot més presentable?

Fem l'aigua per a la sopa d'Avcrem amb fideus i una cullereta de mantega per donar-li cos.

Els fideus estan al punt! En Manel va treure l'olla del foc i va posar-la en mig dels tres plats per fer-ne el repartiment. Un cop fet, ens quedem mirant-ho. La superfície es va quedant menys trans-

parent i el líquid ha deixat de ser-ho. Amb un si-no-res s'han gelat sopa i fideus i es pot menjar amb forquilla... Algú la tasta i diu: ja és freda.

Buidem els plats de nou i, un cop calenta la sopa, abaixem la flama del fogonet; cadascú amb la seva cullera pren "el caldo calent" fins que les culleres rasquen el cul de l'olla.

De segon seran ous ferrats amb cansalada. Obro l'ouera que era dins la motxilla i intento de trencar l'ou, impossible, és fort com una pedra, gelat. Els farem passats per aigua (bullint); no, que siguin durs.

Aquell primer ou amb l'esclofolla pelada és el que mostro entre els dits polze i índex a la foto adjunta. La foto no mostra la transparència del contingut. Comento un detall poc vist.

Fou un recés de tres dies prou incòmode per haver-lo ja oblidat. L'amic Gabriel, suposo que sense voler-ho, va fer la convivència, si no insuportable, lleugerament empenyadora.

No para... Vol deixar el refugi i tornar a casa, els pares passaran ànsia. Jo li dic que prefereixo això que no pas que s'hagi de celebrar un funeral per a tres joves poc entenimentats.

El segon dia hem dormit "arrejaos"

com el 444; fem foc dins la llar de foc i fa un fred que pela si estàs separat a més de 2 metres.

L'endemà segueix el temps amb el mateix carés i empijorant.

L'amic no para de dordre's i firmem la treva de marxar si demà el temps pinta millor.

Es fa de dia, que no és poc. Gairebé em veig obligat a transgir d'acord amb en Manel i no ajomar-ho més. Fem motxilles, apaguem el foc i sortim. Proposo entrar de nou, fer-nos enrere, ni cas! Ens posem en marxa. Suggerixo que en Gabriel obri camí i jo tancaré la marxa. Ni mitja hora després s'atura el guia, què passa?: ja fa un quart d' hora que ens envolta el torb. No veig el camí, no veig res. I ara què, Gabriel?

No voldria que ens perdéssim aquí. Les petjades seran encara visibles i dins de mitja hora tornarem estar a cobert i estalvis. Em sap greu, però és el millor que podem fer. Som-hi, mitja volta i aquí no ha passat res.

Ben cert, però sí que ha passat. Hem apagat el foc mullant els troncs i ni amb l'ajut de l'esperit de vi i tots els esforços hem pogut avivar la foguera.

Una nit més castigats a 17° sota zero. Ben a prop, a Ull de Ter, va caure un avió de passatgers i la Guàrdia Civil va tenir problemes per arribar-hi per socórrer les possibles víctimes de l'accident. Ens en vam assabentar en arribar a casa.

En fer-se de dia tot és clar i blanc (com la neu). Xicots! Llet i cafè, que d'aquí a poca estona tindrem solet per fer via cap avall vers Martinet. Les vacances d'hivern s'han acabat, G.A.D. Això, tot l'escrit, és una primícia.

Mai cap dels tres "protagonistes" no vam fer cap comentari de tot l'esdevingut entre nosaltres, ni en contra ni a favor de ningú.

És per això que l'amistat pot durar tants anys?

Per ignorar-ho, llàstima que en Gabriel no pogués agrair al nostre comú amic Manel les bufetades que jo li tenia reservades...

Agraeixo a l'amic Manel la correcció feta: el camí entre Puigcerdà a Martinet i viceversa no fou fet a peu sinó amb l'autobús de l'Alsina Graells.

No se sembla de res a les sortides dels "dillunaires".

EL SUBMARÍ MALEÏT

Josep Condeminas

En un altre escrit ja vaig deixar constància dels denominats *VAIXELLS FANTASMES*, encara que s'ha de reconèixer que aquests fenòmens no se circumscriuen exclusivament a les llegendes, al passat remot, sinó que també n'hi ha exemples actuals, com el cas de l'*Ourang Medan*, un vaixell holandès on un tripulant va demanar ajuda per ràdio i, quan aquesta va arribar, van trobar tots els tripulants morts amb una expressió de terror a la cara i, en disposar-se a iniciar una investigació més a fons, el vaixell va explotar i es va enfonsar. També podria citar el cas de la goleta *Carroll A. Deering*, que a l'any 1921, tornant d'Amèrica del Sud i després d'entregar una càrrega de carbó, va embarrancar a una zona denominada *Diamond Shoals*, famosa pel seus nombrosos naufragis, i, quan va arribar l'ajuda, van trobar el vaixell buit, abandonat, ni rastre dels tripulants. Hi ha molts més exemples, naturalment; però potser, tots ells, els considerem misteriosos perquè no sabem les vertaderes causes que van propiciar el desastre; de saber-ho, probablement ho trobaríem justificat. Aquesta teoria de la justificació, però, crec que no es pot aplicar al cas del submarí alemany de la I Guerra Mundial, *UB-65*, on un reguitzell de desgràcies, morts i elements sobrenaturals el fan autènticament misteriosos. L'*UB-65* va ser construït a les drassanes *Vulcan* d'Hamburg a l'any 1916. El primer accident va ser el despeniment d'una biga que va aixafar un obrer. Dies més tard, tres tripulants van morir asfixiats a la sala de màquines per emanacions de gasos dels motors. Potser aquests dos esdeveniments es podrien considerar com a accidents laborals, però això tan sols va ser el principi d'una cadena tràgica, ja que a la seva primera sortida de proves en mar, abans de submergir-se, el comandant va ordenar a un mariner que inspeccionés les escotilles. Sense causa aparent, el mariner es va dirigir a popa del submarí i es va

tirar a l'aigua al mig mateix del remolí de les hèlices de la nau. Tot i l'estupefacció momentània, finalment es va considerar que havia estat un suïcidi. Iniciada la immersió, el comandant va ordenar estabilitzar la nau a deu metres, però, inexplicablement, tots els aparells de bord es van bloquejar, amb la qual cosa el submarí va anar descendint fins a tocar fons i va quedar-hi immòbil. Afortunadament el fons marí no era gaire profund, però la incapacitat de moure la nau va fer que la situació fos perillosa i angoixant en extrem dins aquell taüt de ferro. Finalment, després de dotze hores d'immobilitat, quan a penes quedava aire per respirar, sobtadament, el submarí es va moure i va començar a pujar cap a la superfície. Després d'aquest succés, l'*UB-65* va ser exhaustivament revisat en un dic sec i no li trobaren cap anomalia. Declarat novament apte per al servei, i quan procedien a armar-lo, un torpede va esclatar i matà vuit mariners i el segon oficial. Tot i que la sinistra fama del submarí ja s'havia estès per tota la *Kaiserliche Marine*, el van enviar

novament de patrulla a l'estret de Dover. Unes hores més tard, uns terroritzats mariners van comunicar al comandant que havien vist l'espectre del difunt segon oficial a la proa del submarí, dret, amb el braços creuats i mirant-los fixament, aparició que el mateix comandant va poder comprovar. Per tranquil·litzar la tripulació la nau va ser exorcitzada per un capellà, però les aparicions van continuar. A la missió següent, un tripulant es va suïcidar i un artiller es va tornar boig. Finalment, tota la tripulació i el seu comandant van ser substituïts per una nova tripulació, i al mes de juny de 1918 el submarí va ser enviat de patrulla al Canal de la Mànega. Un mes més tard, el submarí americà *L-2* el va localitzar navegant a la deriva enfront de les costes d'Irlanda. Quan el submarí americà es preparava per atacar, sobtadament l'*UB-65* va explotar i es va enfonsar i s'emportà els 34 membres de la tripulació. Encadenament de fatalitats... al·lucinacions... sobrenatural..., ho deixo a criteri del lector.

Font consultada: Internet.

Parlem de llibres

Pere Martí i Bertran

Aventures juvenils amb base històrica

Pau Joan Hernández (Barcelona, 1967) és un dels valors més sòlids de la LLIJ catalana i un dels més reconeguts per la crítica: en tres ocasions (1999, 2008 i 2014) ha estat guardonat amb el premi de la crítica Serra d'Or, un dels més prestigiosos. La seva darrera obra, *El lladre d'Alexandria* (1), és una novel·la històrica d'aventures pensada clarament per a un públic juvenil. Diem que es tracta d'una novel·la juvenil perquè el protagonista, l'Aziz, és un noi de 12 o 13 anys (p. 8), orfe i sense família coneguda, que viu als carrers d'Alexandria fent allò que millor sap fer: robar. Però també perquè el viatge en què s'embarca representa un aprenentatge molt important en la seva vida, "una riquesa molt més duradora i profunda" (p. 196), la qual cosa la converteix en una novel·la clarament iniciàtica. I encara perquè l'Aziz hi viurà un primer amor, amb la Zineb, una noieta de bona família, en principi totalment inabastable per a un vailet del carrer.

Diem que es tracta d'una novel·la històrica d'aventures, perquè el coprotagonista i bona part dels fets narrats són històrics i ben documentats, com se'ns informa des del principi (pàgina 7, nota 1). Es tracta d'una recreació d'un dels viatges més coneguts i perillosos que va dur a terme el viatger, traductor i antropòleg britànic Richard Francis Burton (1821-1890), que l'any 1853 va iniciar un viatge a les ciutats santes de Medina i la Meca, malgrat el risc que comportava entrar-hi no sent musulmà, patrocinat per la Royal Geographical Society de

Londres. Les aventures, en un viatge d'aquesta mena, gairebé podríem dir que hi van implícites: intents de robatori, amistats de tota mena al llarg del recorregut, perills d'allò més diversos, com per exemple el que suposen les tribus beduïnes del desert d'Aràbia... Si hi afegim les aventures fictícies, lligades naturalment al personatge de l'Aziz, perseguit per una perillosa banda de mafiosos controlats pel grec Apostolos, podem parlar gairebé de doble ració.

Arribats en aquest punt, m'agradaria matisar la classificació que he fet de l'obra com a "novel·la històrica d'aventures", perquè com més d'un lector deu haver notat, es tracta d'una de les classificacions de la novel·la del segle XIX proposades per Juan Ignacio Ferreras a la seva obra *La novela por entregas 1840-1900* (Taurus, 1972). *El lladre d'Alexandria*, naturalment, en té algunes de les característiques destacades per Ferreras, com per exemple la presència de l'heroi i l'antiheroi, contraposats en els objectius, però sobretot en els valors; l'origen d'aquest heroi o protagonista, que ja hem apuntat; l'ús de la

casualitat solucionadora i no precisament poètica (l'exemple més clar i a parer meu més exagerat el tindriem en la vigilància a què la Zineb sotmet la casa de l'Apostolos a Alexandria i, sobretot, la conversa i els fets que hi viu el darrer dia –p. 185-192–), etc. Però el fet és que *El lladre d'Alexandria* s'allunya de moltes altres de les característiques que Ferreras assenyalava per a la novel·la històrica d'aventures, com no podia ser d'altra manera, sent una obra del segle XXI i no pas del XIX. Algunes de les diferències fonamentals, a parer meu, podrien ser les següents: els personatges, sobretot els principals, no tenen res de plans, sinó que són complexos i, doncs, evolucionen amb els esdeveniments; l'època històrica i geogràfica no és un simple decorat, com tan sovint s'esdevé al segle XIX, sinó que hi trobem una recreació del passat d'allò més documentada i versemblant; les reflexions i les descripcions hi tenen un pes, gosariem dir, superior als diàlegs i fins i tot a l'acció (en comparació a la novel·la d'aventures del XIX, naturalment), fet accentuat per l'estructura de la novel·la d'en Pau Joan Hernández, una part de la qual, en primera persona i en cursiva, està basada en l'obra de Burton dedicada a l'esmentat viatge: *A Personal Narrative of a Pilgrimage to Al-Madinah and Meccah* (1855); la preocupació lingüística i estilística, molt present en tota l'obra d'en Pau Joan Hernández, i ben destacable en la que comentem; etc., etc., etc.

Una nova novel·la d'en Pau Joan Hernández que enganxarà i divertirà els joves, alhora que els instruirà sobre un personatge i una època massa desconeguts per a la majoria.

(1) Pau Joan Hernández. *El lladre d'Alexandria*. Editorial Baula (Col·lecció "La llum del far", 87), Barcelona, 2017. 199 pàgines.

FES-TE SOCI DE GENT DEL MASNOU

Dr. Agell, 9 · 93 126 82 20

gentdelmasnou@gmail.com • www.gentdelmasnou.cat

50 moments imprescindibles de la història de Catalunya

De **Jaume Clotet**

Editorial Columna. Barcelona 2014

Resumit del llibre per *Lluís Valls*

No conèixer el nostre passat ens fa ignorants de la nostra història.

Intentarem explicar els fets i, per fer-ho, extractem el llibre de Jaume Clotet

"50 moments imprescindibles de la Història de Catalunya". Capítols anteriors:

Abril17 (1)Els ibers, (2)Arriben els grecs. **Maig17** (3)La romanització, (4)Indíbil i Mandoni. **Juny17**(5)Terra de Gots, (6)La invasió musulmana. **Juliol-agost17** (7)El Pare de la pàtria, (8) La primera independència. **Setembre17** (9) Pau i treva, (10) Els primers textos en català. **Octubre17** (11) La unió dinàstica entre Catalunya i Aragó, (12) La conquesta de Tortosa i Lleida. **Novembre17** (no editat). **Desembre17** (13)La batalla del Muret. (14)La conquesta de Mallorca. **Gener18** (15) La conquesta de València. (16) El testament de Jaume I. **Febrer18** (17) Les Corts Catalanes

Continuem.

Les Vespres Sicilianes

L'any 1262 el llavors infant Pere, fill de Jaume I, es va casar amb Constança, filla única de Manfred Hohenstaufen, rei de Sicília. Constança era, per tant, hereva del tron. Sicília era una illa estratègica en el Mediterrani ja que era al bell mig de les rutes marítimes entre l'Orient i Europa; a més no es limitava només a l'illa sinó que també abastava ciutats del continent com Nàpols, Pescara o Bríndisi.

El matrimoni entre Pere i Constança responia a una ambiciosa estratègia de la cort de Barcelona per expandir-se pel Mediterrani. A ulls dels catalans aquesta unió era beneficiosa ja que ampliava les expectatives comercials i, a Hohenstaufen, també li convenia perquè necessitava un aliat fort que el defensés dels nombrosos enemics que tenia. Aquests temors es van materialitzar ràpidament ja que el Papa Climent IV, francès d'origen, va excomunicar Hohenstaufen i va oferir el tron a Carles d'Anjou, germà petit de Lluís IX, rei de França. Carles de seguida va aixecar un exèrcit i va entrar pel nord del regne de Sicília, derrotà els sicilians en la contundent batalla de Benevent l'any 1266 on el rei Manfred Hohenstaufen va trobar la mort. Aquesta victòria va fer que Carles d'Anjou es proclamés rei de Sicília com a Carles I. Però el seu regnat no va trigar a provocar un gran descontentament entre la població siciliana. A part d'omplir l'administració de francesos, va traslladar la cort a Nàpols, fet que va irritar molt els illencs.

Constança vivia el drama des de

Barcelona al costat de Pere, i era, des de la mort del seu pare, la reina legítima de Sicília; però de moment només podia acollir els refugiats sicilians que fugien de l'illa. Pere no oblidava la qüestió siciliana, però tenia dos fronts de lluita: un al sud de València contra els musulmans i el segon en les revoltes d'alguns nobles al seu regne. Però mentre això passava, ell anava teixint una densa xarxa de partidaris dins de l'illa i va buscar aliats internacionals en previsió d'una reconquesta. Després de cercar el suport de Castella i Anglaterra i ja coronat com a Pere II, només era qüestió d'esperar el moment propici. L'espurna que va fer esclatar la revolta fou produïda per un soldat francès en escorcollar grollerament una dama que es dirigia a la pregària de les Vespres, a una església de Palerm. El marit ultratjat va matar el soldat i això va desfermar la revolta llargament covada contra els invasors. Uns dos mil francesos i col·laboracionistes illencs foren assassinats aquella mateixa nit i de seguit s'imposà un govern popular amb el suport de l'església illenca. Carles I va reaccionar a l'instant i en poc temps assaïjava la ciutat de Messina. Al mateix temps el Rei català salpava rumb al nord d'Àfrica per participar en una lluita fratricida entre cabdills musulmans amb la finalitat de posar una base a Constantina, però l'expedició no va donar els fruits

esperats per un canvi d'aliances entre les faccions musulmanes. Mentre el Rei romania a la zona, va rebre una embaixada siciliana que li ofería, a canvi d'ajuda, la corona siciliana si respectava els privilegis dels sicilians. Pere va acceptar i al cap de poc posava rumb a la ciutat de Messina per alliberar-la del setge que encara patia. Alarmat per la proximitat de l'exèrcit catalano-sicilià, el rei Carles es retirà cap a Nàpols i deixà així l'illa en poder de Pere. Però els conflictes no es van acabar amb la derrota, perquè el papa Martí IV, com a aliat de Carles d'Anjou, va excomunicar Pere II i va oferir la corona d'Aragó al rei Felip III de França. Per aquesta raó la guerra va tenir un segon front al Rosselló. Els catalans van haver de dividir les seves forces; però, tot i així, la superioritat naval de Pere II i la perícia de Roger de Llúria es van imposar a Felip i Carles. Per aquesta raó, al Rei català, se li va donar el sobrenom de Pere el Gran.

Tot i que l'amenaça militar francesa no va desaparèixer mai, a partir del 1286 els catalans van obrir negociacions perquè es reconegués la seva hegemonia sobre l'illa. La situació és va estabilitzar el 1302 amb la pau de Caltabellota. Tot i que l'acord limitava la influència catalana sobre Sicília, el regnat del rei Frederic II, fill de Pere i Constança, va provocar que el control dels catalans es perllongués a l'illa per més d'un segle i mig. Durant tots aquests anys les relacions en tots els sentits van ser intenses. Una prova d'això va ser la vintena de consolats establerts a l'illa per fomentar

Desembarcament veloç de Pere el Gran a Trapani. Es pot identificar el rei duent la corona.

les relacions comercials sobretot en l'exportació de cereals cap a Catalunya. Aquesta xarxa va fer que la presència de comerciants catalans a l'illa es multipliqués. Així, si al segle XIV hi havia un comerciant català de cada quatre, al segle següent n'era un per cada tres.

Els almogàvers a Grècia

La signatura de pau de Caltabellota el 1302 posava fi a la guerra siciliana. L'acord establia que Frederic II, fill de Pere II, havia de desarmar la major part del seu exèrcit format bàsicament per mercenaris i comandats per militars de fortuna. En comptes de desmantellar la tropa els almogàvers van rebre algunes ofertes i una d'elles fou dels hereus de Roma, l'Imperi Bizantí. Feia molts anys que estaven en lluita contra els turcs, que amenaçaven constantment les fronteres amb Anatòlia. L'oferta bizantina no podia ser més atractiva; se li oferia, al comandant Roger de Flor, ser nomenat megaduc i el casament amb una neboda de l'emperador Andrònic II Paleòleg. A part del salari establert, els almogàvers podrien repartir-se el botí de guerra. Al cap d'un any els mercenaris de Roger de Flor entraven a Constantinoble amb una força de sis mil homes embarcats en trenta-nou galeres juntament amb cavallers que els lideraven com Ramon Muntaner i Ferran d'Ahones. Els almogàvers viatjaven juntament amb les dones i els fills, que també s'integraven en el gruix de l'exèrcit. Tot i l'arribada de l'hivern, ja que en aquesta estació no es combatia, les tropes de Roger de Flor van travessar l'estret del Bòsfor amb inquietud per demostrar a l'emperador la seva eficàcia tant en la lluita com en l'estratègia i exploració. Van atacar els turcs, que assatjaven la península de Cídic, en una batalla despietada i van matar quasi tots els homes i van vendre com a esclaus les seves famílies. Amb un botí enorme i una reputació militar terrible Roger de Flor i els seus homes es van retirar la resta de l'hivern a l'illa de Quios.

A la primavera següent, el 1304, els almogàvers s'endinsaren a Anatòlia per alliberar la ciutat de Filadèlfia assatjada pels turcs. L'arribada de mil dos-cents almogàvers més, comandats per

Bernat de Rocafort, va servir per empènyer els turcs fins a tocar del Regne d'Armènia, lluny de les seves bases de proveïment. L'exèrcit de Roger de Flor format per quasi set mil soldats es va enfrontar a un exèrcit turc de més de trenta mil guerrers, a qui van vèncer amb l'esperit temerari que els caracteritzava i amb l'habitual crit de guerra "Aragó! Desperta ferro!". Després d'una estratègica i disciplinada lluita, la contundent derrota va deixar més de divuit mil morts en el bàndol enemic. Els catalans es retiraren a passar l'hivern a la península de Gal·lípoli on Roger de Flor va rebre nous reforços, amb Berenguer d'Entença, tres-cents cavallers i un miler de peons.

El prestigi de Roger de Flor i la seva ambició va almar negativament la cort bizantina, que el veien com un possible rival. Miquel Paleòleg, fill de l'emperador i hereu del tron imperial, especialment envejós de la popularitat del cabdill almogàver, el va convidar a un sopar de celebració de les seves victòries sobre els turcs i en un moment de l'àpat van irrompre uns guàrdies armats i van assassinar Roger de Flor i els seus acompanyants.

Aquesta traïció va desfermar la ira almogàver i, prenent-ne el comandament, Berenguer d'Entença, va crear la Companyia Catalana d'Orient per venjar la mort de Roger de Flor. Mantenint la base segura a Gal·lípoli els almogàvers arrasaren les costes bizantines durant dos anys, temps que aprofitaren els bizantins per atacar la fortificació defensada per un petit contingent amb Ramon Muntaner com a líder militar i recolzat heroicament per les dones dels absents soldats catalans, que amb organització i coratge van preservar la

plaça. Després del fracàs els bizantins no van tenir altre remei que recloure's dins les seves fortaleses o fugir per no ser assassinats o esclavitzats. Aquesta campanya de càstig va rebre el nom de Venjança Catalana i durant molts segles, i encara a hores d'ara, el mot "català" es recorda negativament. La Companyia Catalana d'Orient, però, va provocar greus incidents interns per la lluita de poder i que va acabar amb la mort de Berenguer d'Entença a mans de partidaris de Bernat de Rocafort.

Mancats d'objectius polítics, el 1307 els almogàvers van entrar al servei de Carles de Valois i després del duc d'Atenes, Gautier de Brienne, però van tornar a ser traïts pels qui els van contractar, i van revoltar-se i van derrotar els francesos en la batalla de Cefís on va trobar la mort el mateix Duc amb la qual cosa es van apoderar del ducat d'Atenes. El 1318 els catalans van eixamplar els seus dominis al nord amb la invasió de la zona de Tessàlia, on van crear el Ducat de Neopàtria. La Companyia Catalana d'Occident es va organitzar llavors en república militar i va esdevenir titular legal dels dos ducats i foren governats per institucions pròpies en les quals els funcionaris es regien pels Usatges de Barcelona sota el vassallatge nominal del rei de Sicília. El català es va convertir en l'idioma oficial als dos territoris i es va intentar sempre de repoblar els ducats amb catalans, cosa que no va reeixir a causa de la gran distància que hi havia des de Catalunya. El domini català sobre els dos ducats es perllongà fins al 1388 després que una flota florentina va assaltar Atenes i dos anys més tard Neopàtria, i es desfeu per sempre la presència catalana a Orient.

L'aventura dels almogàvers

Teatre capital

(La cartellera barcelonina)

Rosa M. Isart (rmisart@hotmail.com)

Molla contínua (lila) de pa

Un mes lila. El mes lila per excel·lència. El mes de nosaltres, **les dones**. Un dia **8 de març** que hi haurà **vaga general**: no a la violència de gènere, no a la desigualtat social ni salarial. Sí al respecte, a la integritat, a la igualtat. D'*El rai de la Medusa* (1819) de Géricault, d'una situació insostenible plena de deriva (per a les dones), fins a *La llibertat guiant el poble* (1830) de Delacroix, amb una dona (llibertat) encapçalant un grup nodrit humà hi ha tot un abisme. Cal una mentalitat molt diferent, un **canvi de xip** que ha de venir **des dels homes** i, per altra banda, de les dones que han viscut acomodades (i enganyades, per construccions que només busquen l'immobilisme social). Fem-ho. Construïm-ho. **El teatre n'és una eina**. Encetem el març. Obre la violeta i besa. Besa. No pareu de besar.

Fins a l'11 de març tenim *Sexe oral* a l'**Almeria Teatre** (cl de Sant Lluís, 64, metro Joanic). Un radioteatre eròtic que inclou *La veïna del caniche* de Pere Anglas i *El gran intercanvi* de Roald Dahl, sota la direcció de Gerard Vázquez i el mateix Pere Anglas. Ai, caram, amb les llengües...! (i més ara, que ens la volen tocar, retocar i malferir).

També (prorrogat) fins a l'11 de març es representa **Cyrano** al **Teatre Borràs**. Teniem (cosit al cor) el que va interpretar **Flotats**, però és ben veritat que Lluís Homar està acumulant ben bones paraules amb aquesta recreació de la persona romàntica i amant en silenci i d'amagat, de la persona poeta de l'amor, en **Cyrano de Bergerac** (d'Edmond Rostand).

Lluís Homar, Premi Butaca al Millor Actor, està acompanyat a escena per Joan Anguera, Aina Sánchez, Albert Prat i Àlex Batllori i de

l'equip artístic que ja va triomfar a *Terra Baixa*: **Pau Miró** a la dramaturgia i direcció, **Lluc Castells** a l'escenografia i vestuari, i **Sílvia Pérez Cruz** a la música original.

Tenim tant d'amor (per tantes coses, començant per la pàtria catalana i la llengua catalana) que avui el paper, aquesta columna, s'ha fet estreta, petitona, pendent de créixer, pendent d'uns llavis i d'unes butaques de platea ben roges. Tot com una molla de pa: preciosa i nodridora. Amén.

Poesies de Josep Vendrell

Tal com vam iniciar al butlletí de gener, continuarem publicant alguns poemes de Josep Vendrell i Torres, home bo, ànima sensible, que ens va deixar el passat mes de novembre. Els poetes, com el Josep, ens marquen el camí de l'esperança.

Equip de redacció

TANT SE ME'N DÓNA

*Tant se me'n dona que el sol es pongui a l'horitzó
i les fulles tremolin per la nit que s'acosta, plenes de por,
i cridin esverats els ocells per arrullir-se en la fràgil branca,
deixant passar la negra foscor que els ve a sobre.*

*—Alegria que es tanca, esperança que s'obre.
Potser amb una mica de sort, una mica només,
no hi haurà cap nuvolada i bufarà flux el vent.*

*Els estels, com trossets de dia,
trencats a milers, em faran companyia.
El meu cos cansat, en la soledat, estarà content
sota el cel serè, netejat pel vent.*

*La lluna... que no surti la lluna;
la seva llum, robada al sol, fa ombres,
tenebroses, terrorífiques, encisadores,
com fantasmes perduts
en l'espai i en el temps i que enganyen les ments,
plenes de crits muts.*

**Que no sigui curt aquest sofriment;
està desvetllat, tot jo conscient,
que sols passa un cop aquest trist moment.**

*Si aquesta nit fosca em té temorós,
tot jo sóc covard davant la mort,
m'empleno de por,
però tant se me'n dona que el sol es pongui a l'horitzó.*

*Demà, de bon matí, la llum sortirà amb nova força,
resplendent, més que el primer dia,
s'haurà trencat l'escorça i tot serà nou de nou!
Perquè al dia que ve no hi haurà cap núvol,
i a ple hivern tot florirà i les braques trauran els seus brots.
Sent igual que cada dia, serà un dia diferent de tots,
sense nit; un esclat d'alegria em sortirà del pit!*

*L'únic capvespre que hi haurà: l'esperança passada
dia rere dia en la llum gloriosa de l'últim i primer dia.
Perquè, en aquest últim i primer clarejar, s'hi arriba
amb tots els matins i capvespres de la llarga cadena
de la nostra alegria i de la nostra pena.*

Sí,

tant se me'n dona
(em sento molt poca cosa i tinc por).

Però tant se me'n dona
que el sol es pongui a l'horitzó!

Josep Vendrell

Exposicions

Fins al 8/3: Pintures de Presen de la Iglesia.

Del 10/3 al 5/4 En record de Gerard Rosés, per Josep Rosés.

Classes de ioga

Els dimarts de les 19.30 a les 21
Aprendreu tècniques de meditació,
respiració i relaxació.

Curs impartit per Ivet Compañó, professora de
Kundalini-ioga.

Cal portar una estoreta (o matalasset),
tovallola, coixí petit, pareo i roba còmoda.

Preu trimestral 80€ socis 70€

Inscripcions a Gent del Masnou

Tardes laborables, de 6 a 2/4 de 9

Vocàlia Recreativa

Més info: ivet@latercerapell.com · 607 74 74 99

L'enigma *V.D.R.*

Una agència immobiliària
va posar l'anunci següent
durant un any. No s'hi va
presentar ningú. Per què?

Resposta:

El terreny no existia, perquè la suma dels costats petits ha de ser superior a la del costat gran.

Amb aquestes mesures no s'hi pot construir res.

CURSETS DE GAITA

Informació

a Gent del Masnou

Dr. Agell, 9 · 93 126 82 20

gentdelmasnou@gmail.com

www.gentdelmasnou.cat

XV PASSEJADA MATINAL PEL NOSTRE ENTORN

AMICS i ESCOLTES DEL MASNOU

Diumenge 18 de març de 2018, a les 9

“DOSRIUS I EL BOSC DELS RETAULES DE CAN SALVI”

Sortida amb cotxes particulars davant el cementiri del Masnou.

Passejada pels voltants de Dosrius. Municipi de muntanya de la comarca del Maresme.

Està situat a la capçalera de la riera d'Argentona, en el límit amb el Vallès Oriental.

Breu visita al poble i sortida per veure el bosc dels Retaules de Can Salvi.

Durant el trajecte es donarà esmorzar, a càrrec de l'organització.

Dificultat tècnica: Moderada fàcil, 3 hores. Anada (puja un xic) i tornada de la caminada: 4 Km
més info. akelamasnou@gmail.com · 661 05 36 23

Activitat oberta i gratuïta per a tothom

La punta de la llengua (94) *Esteve Pujol i Pons*

Segur que heu observat que les llengües s'empobreixen a marxes forçades; i no parlo pas només del català, no; parlo de les que conec i ens envolten. Moltes causes ens hi ajuden, potser algun dia hi podrem pensar.

Els exemples se'ns multipliquen. Us n'ofereixo un: tots els elogis queden resumits en un **txulo** (d'un procedència més que sospitosa), en un **guai** (d'origen incert), en un **de puta mare** (molt vexatori per a les digníssimes persones que ens van engendrar), en un **de conya** (força masculista, per cert), en un **brutal** (que ens rebaixa massa la nostra condició humana). Qualsevol altre qualificatiu ja és un mot passat de moda i relegat a la literatura decadent. Pobre de qui gosi dir bonic, elegant, joliu, bufó, bell, deliciós, esplèndid, formós, maco, agradable, simpàtic, adient, escaient, xamós, atractivol, gentil, afavorit, aprimorat, divertit, galant, magnific, esplendorós... o alguna altra galindaina semblant! Aquest pobre serà reduït a la categoria d'antiquat, com a mínim a la de catalanoparlant de final de segle dinou o inici del vint, noucentista a tot estirar.

No dic res de concret; vull dir moltes coses a la vegada. Qui en tingui ganes, que hi pensi; jo hi penso molt. Perdre riquesa és sempre ben trist i de conseqüències tràgiques; i els mots són riquesa perquè són pensament; i el pensament és humanitat.

Arran de sòl

Pledebuit

L'altre dia, un dels escadussers dies de pluja que hem tingut darrerament, passejava amb aquell avi amic meu de qui a voltes ja he parlat.

Anàrem a fer un tomb, ell amb paraigua i jo amb el meu impermeable de disseny, o així ho pensava, fins que em feren adonar que no era tal, sinó una bossa que els bípedes feu servir per deixar la brossa. A mi m'és igual, mentre em permeti esquivar la pluja.

Doncs bé, férem un llarg recorregut, tant pels carrers interiors com pel Camí Ral, i ell anava «ringolant» de tant en tant, a mesura que anava trobant obstacles que no li permetien gaudir d'un passeig plaçid.

Per l'interior ens trobàrem carrers on les voreres són molt estretes, i sovint malmeses, i anava amb molt de compte de no frotre's de lloros. A més, en molts d'aquests carrers, a sobre de les estretes voreres hi ha sovint els fanals, pals de l'elèctric, etc., cosa que de vegades no et permet passar-hi amb el paraigua obert,

Veient els problemes que tenia ell per circular tranquil·lament, decidírem baixar cap al Camí Ral, i fou com frotre's del foc a les brases. Si pels carrers les voreres eren estretes i amb impediments, talment com si féssim una gimcana, per aquest lloc, l'únic de voreres amples que tenim, els problemes no foren menors; d'entrada, es veu que el sòl de les voreres no està ben anivellat i quan plou s'hi formen uns bassissots on, si bades, et queden els baixos ben molls.

Un altre dels problemes que hi ha és que, com que hi puguen cotxes i les rajoles estan fermades «amb saliva dejuna», doncs moltes ballen «claquen» i t'etriben un raig d'aigua bruta amunt les cames (a mi les potes) que quedes ben galdós.

L'únic avantatge que tens en dies de pluja és que hi circula poques bicicletes, que és el perill més corrent de la resta de dies. A les quals podeu sumar, com tantes vegades he esmentat, els patins, monopatins i tota la patuleia de nous ginys que circulen; aquests, a més, són motoritzats.

Tot, em deia ell, no sé com passa desapercebut als qui manen, jo li contestava que potser és perquè no van a peu, la majoria sempre van amb el cotxe. També podria ser que quan fan obres van rebaixant els pressuposts i així surten aquests raves abans de, potser, haver pagat les factures.

I sobre els carrers interiors, em va preguntar per què et sembla que hi ha aquest desori, i jo, un pobre quisso, vaig apuntar que potser era degut, si més no, als pals de l'elèctric, a les totpoderoses companyies, a qui no hi ha Déu que gosi tocar el crostó.

I pel que fa als fanals, doncs deu ser cosa dels manaires de torn, que, amb tal de no restringir l'espai d'aparcament dels cotxes, prefereixen posar-los damunt les voreres i que es foti el que vagi a peu.

Bé, feia temps que no us donava la tabarra amb aquestes disquisicions; però, mira, encara que sigui un cop a l'any, doncs m'agrada tocar el botet a qui correspongui.

Apa, bup, bup.

La cuina de l'Antònia
El Cullerot

Bunyols de poma

Ingredients :

280 g de farina, 250 ml de llet, 6 culleres ben plenes de sucre en pols, 1 ratlladura de llimona, mitja cullera gran de llevat, 1 cullereta de canyella i 8 beines de cardamom, 1 llauna de cervesa freda, 2 rovells d'ou, 2 pomes Bramley grans, Oli d'oliva per feregir

Elaboració:

Trenquem les beines de cardamom, en traiem les llavors i ho molem ben fi en un morter. Barregem la farina amb el llevat en un bol, 1 cullerada de sucre en pols, un bon pessic de sal, la meitat de la canyella i la meitat del cardamom mòlt. Hi afegim els rovells d'ou i anem abocant-hi la cervesa al nostre gust. Ho batem fins que aconseguim una barreja ben fina. Ho cobrim i ho deixem a part. Pelem i traiem el cor de les pomes i en fem llesques no gaire gruixudes. Les deixem en un bol amb aigua. Barregem el restant de les 5 cullerades de sucre en pols amb el cardamom i la canyella i un pessic més de sal. Posem al foc una paella fonda amb oli per fregir i, mentre s'escalfa, anem arrebossant les llesques de poma amb la barreja que hem fet abans. Fregim les pomes en grups fins que es van enrossint i tornant cruixents. Les retirem, les deixem refredar un moment i les enfarinem amb la barreja del sucre i les espècies.

Podem acompanyar aquests bunyols tan especials amb una mica de xocolata calenta... mmm!, qui no en voldrà un altre dia?

el cullerot

El Masnou, Sant Felip, 45 · 93 540 97 41
Igualada, Rambla Nova, 29 · 93 804 22 25

www.elcullerot.cat

elcullerot@hotmail.com

De tot per a la cuina

Cap a la República

Un poble en marxa ni se suspèn ni s'atura

ANC-AI Masnou Decidim · Mrç18 · elmasnou@assemblea.cat

Espai publicitari contractat. Gent del Masnou no té cap vincle amb el que s'expressi en aquesta pàgina.

Podeu ampliar o contrastar aquesta informació posant el concepte de la notícia al buscador de google

25 gener. Torrent convoca el ple d'investidura de Puigdemont pel 30 de gener tot i l'amenaça de Rajoy.

• **L'actor i humorista Toni Albà** investigat per piulades amb joc de paraules

• **ANC: Només acceptarem** els resultats del 27S, l'1 d'O i del 21D. Mai l'esperit dictatorial de l'Estat espanyol.

• **Premis Gaudí:** Llaços grocs i record per a les autoritats a l'exili i a la presó

• **30 de gener:** ANC: *El poble és sobirà, ni un pas enrere*”.

• **Carles Puigdemont des de Brussel·les:** *Si ens mantenim junts, fermes, dignes, democràtics i pacífics, anirem avançant fins a la plenitud de la nostra llibertat.*

1 de febrer: L'advocat britànic expert en dret internacional i drets humans Ben Emmerson, diu que el govern espanyol haurà d'explicar a la comunitat internacional per què es comporta com una dictadura. **Gran ressò a la premsa internacional.**

2 de febrer: Llarena manté Forn a la presó per la *“aspiración de independencia que aún comparte el investigado”*

5 de febrer: Amnistia Internacional demana que es retirin les acusacions de sedició i rebel·lió sobre Sánchez i Cuixart.

10 de febrer: Roger Torrent: *la llibertat dels ostatges polítics representa la llibertat de tot un país.*

11 de febrer: Comín defensa que hi hagi un

govern a Catalunya i un altre a l'exili

12 de febrer: Catalunya és el territori més atractiu del sud d'Europa per als inversors, segons el Financial Times

• **Girona canvia el nom de la plaça Constitució per la d'1 d'Octubre.** El ple municipal ho ha aprovat amb el vot a favor de 18 dels 25 regidors

13 febrer: Comença la segona onada de la repressió judicial contra l'independentisme. **Mireia Boya:** *Aquest procés judicial no té sentit i no s'aguanta per enlloc*

14 de febrer: Jordi Cuixart recorda Muriel Casals: *el teu mestratge ens és més present que mai.*

15 de febrer: Indignació arran de l'amenaça de Rajoy de liquidar la immersió lingüística a Catalunya.

16 de febrer: ANC i Omnium, concentren milers de persones davant els ajuntaments.

20 de febrer: Catalunya al capdavant de les exportacions. La conselleria d'Empresa destaca la fortalesa de l'economia catalana

21 de febrer: Anna Gabriel des de Suïssa: *Volem posar un mirall a l'estat espanyol i evidenciar que ens persegueixen.*

• **Dirigents suïssos** donen suport a Gabriel

25 de febrer: Assemblea General Ordinària de l'ANC.

LLIBERTAT PRESOS POLÍTICS

L'ANC del Masnou convoca, cada dimecres a les 7 de la tarda, davant l'Ajuntament fins que siguin alliberats els presos polítics catalans. Escriviu cartes (pàg. 11) d'encoratjament als nostres presos a Madrid

Penja o renova la teva senyera o estelada. I recorda-ho, no la despengis! Convida la teva gent també a fer-ho.

CONVOCATÒRIA ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE SOCIS DE L'ANY 2018

D'acord amb el que disposen els estatuts de Gent del Masnou, a través de la present es convoca l'**Assemblea General Ordinària** per al diumenge, **dia 8 d'abril del 2018**, a les 12 del migdia, al local social del carrer Doctor Josep Agell, 9.

PROPOSTA D'ORDRE DEL DIA

- 1/Lectura i aprovació, si escau, de l'acta de les Assemblees Ordinària i Extraordinària de l'any 2017.
- 2/Renovació del càrrec de Secretari de la Junta Directiva
- 3/Presentació i aprovació, si escau, de l'estat de comptes de l'exercici 2017 (*)
- 4/Presentació i aprovació, si escau, del pressupost per al 2018 (*)
- 5/Presentació de la memòria de l'any 2017 i projectes per al 2018
- 6/Suggeriments i preguntes

(*) L'estat de comptes del 2017 i el pressupost del 2018 seran des del dia 8 de març de 2018 a disposició de tots els socis al local social per a la consulta i estudi previs.

D'acord amb els estatuts, es poden presentar, amb el suport mínim de 10 socis, al·legacions i mocions a la proposta d'ordre del dia de l'Assemblea Ordinària i incloure-hi nous punts fins a 30 dies abans del dia de la celebració de l'Assemblea, mitjançant escrit adreçat a la Secretaria de l'Associació.

Cordialment,
Joan Casals i Agustí
President de Gent del Masnou

SOLIDARITAT CONTRA LES AGRESSIONS DE L'ESTAT

transferència per Internet
<http://caixadesolidaritat.cat>

Per banc

ES78 2100 5000 5102 0017 2439
ES41 3025 0002 4514 3338 9791

Pel justificant i certificat fiscal, cal indicar: el concepte, el nom complet, el NIF i el correu electrònic.

www.materialshoms.cat

Materials per a la construcció i la decoració
Homs
www.materialshoms.cat

NOVETAT!
Et podem fer
qualsevol color
amb pintura

**Obert
de 7'30 a 18**

**Dissabte
de 8 a 12**

Joan XXIII, 93 555 81 56 el Masnou (Ronda del Masnou (sobre l'autopista))
Tota mena de materials per a la construcció, decoració, reforma i bricolatge o jardí. Pintura
Av. J.R. Suárez de Llanos, 43. 93 540 37 69 Teià. Totes les novetats a la nostra botiga. Gran exposició de ceràmica, pedra natural, parquet, sanitaris, cuines, aixetes, mampares i electrodomèstics